

Europeizace věcných práv

Eva Dobrovolná

Úvodní problémy

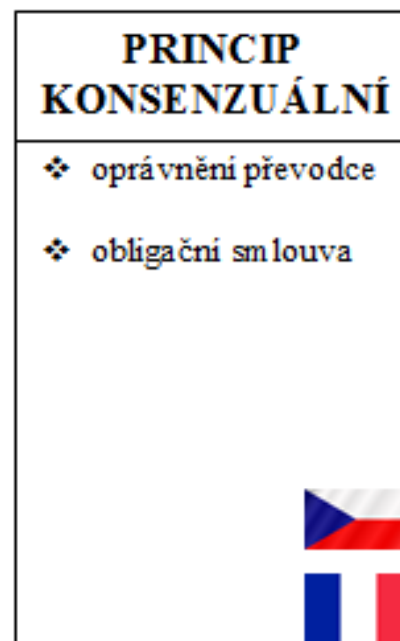
- Europeizace věcných práv je spíše náhodná, chybí jednotná politika.
- Evropský zákonodárce vychází ze striktního oddělení věcných a závazkových práv, což je pochybné. Interakce věcných práv a závazkového práva totiž nepochybně existují.
- Evropský zákonodárce drží věcná práva mimo dosah své regulace – srov. CESL nebo směrnice 2011/83/EU.
- I když evropský zákonodárce rezignuje na závaznou regulaci věcných práv, europeizace věcných práv se vyvíjí pomocí case law a pomocí akademických, soukromých aktivit.
- Nadále platí kolizní pravidlo *lex rei sitae*.

Proč usilovat o europeizaci věcných práv?

- Interakce věcných práv a závazkového práva:
 - *Vymezení věci v právním smyslu*
 - *Převod vlastnictví*
 - *Numerus clausus*
 - *Neplatnost smlouvy a její jednostranné zrušení*
 - *Přechod nebezpečí škody na věci*
- Rozdílné regulace mohou tvořit překážky volného pohybu zboží, služeb, kapitálu a osob

Příklady věcněprávních překážek volného pohybu

- Zejména věcněprávní instituty, které se v některých zemích uplatňují, v jiných nejsou pro pravidlo numerus clausus uznány (např. *floating charge* anglického práva).
- Věcněprávní instituty uplatňující se v členských státech v různých modifikacích – např. převod vlastnictví:

Existující europeizace: Kompetence EU regulovat otázky týkající se věcných práv?

- Výklad čl. 345 SFEU:

*Smlouvy se nijak nedotýkají úpravy vlastnictví
uplatňované v členských státech.*

- Spojené věci C- 105/12, C-106/12 a C-107/12 *Staat der Nederlanden / Essent NV, Essent Nederland BV, Eneco Holding NV, Delta NV*

Existující (závazná) europeizace – základní výběr

- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/35/ES ze dne 29. června 2000 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích
- nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000, o úpadkovém řízení
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/47/ES ze dne 6. června 2002 o dohodách o finančním zajištění

- EU case law obsahuje množství rozhodnutí týkající se klasifikace věcí, a to pro účely různých závazných nástrojů (směrnice VAT); např. rozhodnutí ve věci *Leichenich*, které se zabývalo povahou houseboatu, který považovalo za nemovitou věc.

Akademická europeizace – DCFR (přehled)

- Kniha VIII (Nabývání a pozbývání vlastnického práva ke zboží)
- Kniha IX (Věcněprávní zajištění týkající se movitých věcí)
- Kniha X (Trusty)

Akademická europeizace – DCFR

Základní principy věcných práv

- Numerus clausus
- Specialita
- Publicita
- Oddělení věcných práva a závazkového práva (nicméně nerozlišování věcných a závazkových úkonů)
- Převoditelnost
- Nemo dat quod non habet

Akademická europeizace – DCFR

Pojetí vlastnictví

- VIII.-I:202

Ownership is the most comprehensive right a person, the „owner“, can have over property, including the exclusive right, so far as consistent with applicable laws or rights granted by the owner, to use, enjoy, modify, destroy, dispose of and recover the property“.

Akademická europeizace – DCFR

Pojetí držby

- VIII.-I: 205

(1) Possession, in relation to goods, means having direct physical control or indirect physical control over the goods.

(2) Direct physical control is physical control which is exercised by the possessor personally or through a possession-agent exercising such control on behalf of the possessor (direct possession).

(3) Indirect physical control is physical control which is exercised by means of another person, a limited right-possessor (indirect possession).

Akademická europeizace – DCFR

Převod vlastnictví

- Požadavky na převod vlastnictví v čl. VIII.-2:101:
 - *existence zboží*
 - *převoditelnost zboží*
 - *oprávnění převodce vlastnické právo převést*
 - *vznik nároku na převod vlastnického práva (právní titul)*
 - *dohoda o okamžiku převodu vlastnického práva, jinak předání věci (tradice)*

Akademická europeizace – DCFR

Nabytí od neoprávněného

- Požadavky na nabytí od neoprávněného v čl. VIII.-3:101
 - *nabyvatel splní obecné předpoklady nabytí vlastnického práva v DCFR (kniha VIII., kap. 2 DCFR) nebo předpoklady nabytí vlastnického práva od neoprávněného podle čl. VIII.-3:101 DCFR;*
 - *předání věci nebo jeho surogát podle čl. VIII.-2:101 DCFR;*
 - *úplatnost nabytí;*
 - *nabyvatel o okolnosti, že převodce nebyl oprávněn k převodu vlastnického práva k movité věci nezatíženého právy třetích osob v době převodu vlastnického práva nevěděl nebo od něj znalost této skutečnosti nebylo možné rozumně očekávat. Okolnosti, ze kterých se podává, že od nabyvatele nemohlo být rozumně očekáváno, aby věděl o neexistenci tohoto práva převodce, musí dokazovat nabyvatel sám.*

Budoucí vývoj europeizace věcných práv

- Opční nástroj pro věcná práva?
- Projekt CROBECO
- Projekt Grundbuchsfunktionen im europäischen Vergleich (výzkum funkcí pozemkové knihy v Evropě)
- Nařízení Řím IV (regulace manželských majetkových režimů)
- Nařízení Řím V (regulace vlastnických vztahů registrovaných partnerů)

Děkuji za pozornost!